

De wet was er al voor Exodus 20

Door Gerard J. Wijtsma

In delen uitgegeven in het blad 'Panim' jan. & febr. 1996 en bewerkt in maart 2009.

Is de wet die op de Sinai aan het volk Israël gegeven wordt een volkomen nieuw gegeven, dat als een donderslag bij heldere hemel uit de hemel komt vallen? Of is de Decaloog een officiële constituering van geboden die de Eeuwige al ver daarvoor aan zijn kinderen doorgaf? Kunnen we overblijfselen (relicten) van die oorspronkelijke wetgeving terugvinden in de pré-Sinaïtische periode?

1) Hypothese

"Ieder tijdvak is slechts een schakel in de keten der tijden, onlosmakelijk verbonden met voorafgaande perioden." [1] Koning Salomo schrijft: "Wat geweest is, dat zal er zijn en wat gedaan is, dat zal gedaan worden; er is niets nieuws onder de zon. Is er iets waarvan men zegt: "Ziehier, dat is nieuw – het was er al in verre tijden, die voor ons waren." [2] Als kind wisten we al dat de torenspits uit onze blokkendoos niet op zichzelf in de lucht kan zweven maar een stapel blokken onder zich nodig heeft om torenspits te zijn.

Wanneer ik in Exodus 20 lees dat JHWH de tien Woorden [3] aan zijn volk geeft, dan vraag ik me af of de Decaloog zomaar als een nieuwe creatie uit de lucht komt vallen. Staat de Decaloog op zichzelf, in c.a. 1400 v.Chr. vastgelegd door de vinger van de Schepper van hemel en aarde in twee granieten platen, als wetgeving voor Israël? Als dit zo is zouden we ons als gelovigen uit de volkeren van deze wet af kunnen maken met de argumentering dat de Torah voor Israël is, net zoals we spreken over de Joodse Feesten in plaats van over de Feesten van JHWH [4], om ons er daarna niets van aan te trekken. Ik laat dan voor het gemak maar even buiten beschouwing dat we op de stam van Israël geënt [5] zijn en leven vanuit het Nieuwe Verbond dat aan Israël beloofd is.

Met bovenstaande wijze uitspraken van de historicus Contenau en koning Salomo in gedachten lijkt het me heel onwaarschijnlijk dat Adonai in c.a. 1400 v.Chr. met een geheel nieuwe en op zichzelf staande wetgeving voor Israël zou komen. Bovendien doet de Bijbel mij de God van Israël kennen als onveranderlijk, eeuwig en planmatig werkend. Hij is trouw, betrouwbaar en rechtvaardig. Hij is niet wispelturig, zoals de heidense afgoden. Ik kom dan ook tot de volgende hypothese, welke ik hierna probeer te beargumenteren:

De Decaloog is de officiële constituering van de geboden die Adonai al vanaf de schepping aan zijn kinderen heeft doorgegeven.

2) Bewijzen van Gods wet uit de pré-Sinaïtische periode.

Ik kan me de redenering voortellen dat geboden pas nodig zouden zijn geweest na de zondeval. In de paradijselijke situatie, voor de zondeval, zouden dan geen geboden voorkomen. Toch komt deze redenering niet overeen met wat de Bijbel ons leert. In Genesis 2:16 lezen we bijvoorbeeld het

volgende: "16 Hij hield hem het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten, 17 maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.'

Zelfs in de korte beschrijving van het paradijs lezen we dat de Eeuwige zijn kinderen onderwijst. En geeft het woord onderwijs niet precies aan waar het om gaat bij Torah; het woord dat in veel vertalingen zo tendentieus vertaald wordt met Wet. Torah komt van het werkwoord 'jara' dat 'richten', 'aanwijzen' of 'onderwijzen' betekent. Torah is in de eerste plaats onderwijs, aanwijzing. De Eeuwige sprak heel persoonlijk met Adam en Mannin, dit blijkt o.a. uit de uitspraak van de slang: "Is het waar dat God gezegd heeft [...]"[6] Adam kende een heel persoonlijke omgang met zijn Schepper. Na de zondeval lezen we dat Adonai in de hof wandelde en dat Adam en Mannin zich voor Hem verborgen. Was de zonde niet begaan, dan zou Adam met Adonai gewandeld hebben, zoals zij gewend waren te doen. Van diverse andere prediluviale[7] personen lezen we eveneens dat ze "wandelden met God". Over Henoch[8] en Noach[9] wordt dit duidelijk gezegd. Tegen de postdiluviale[10] Awram[11] zegt Adonai: "Wandel voor mijn aangezicht, en wees onberispelijk" [NBG]. Het wandelen met God, het wandelen voor zijn aangezicht, is een wandelen in overeenstemming met Gods wil. Genesis 17:1 koppelt het wandelen voor Gods aangezicht aan het onberispelijk zijn: "Ik ben God, Sjadai. Leef in verbondenheid met mij, leidt een onberispelijk leven." (Tenach) Adam, Mannin, Henoch, Noach en Awram waren mensen die met God wandelden, mensen die God kenden.

Het in dit verband gebruikte woord voor wandelen is 'halak', het betekent niet alleen een letterlijk en figuurlijk wandelen, maar ook het ruimere 'gedragen'. Wandelen met God is dan een wandelen in relatie tot God, een wandelen in overeenstemming met Zijn wil. Maar hoe is het mogelijk dat deze 'zonen van God' op de hoogte waren van Gods wil? Mogen we er van uitgaan dat hun wandelen een 'converserend wandelen' was? In de context van die tijd werden afstanden over het algemeen wandelend afgelegd en zo mogelijk in gezelschap. De Bijbel geeft hier vele voorbeelden van. Maar hoe komen we op de hoogte van Gods wil? Ik meen maar op twee manieren: of via de woorden van anderen die met God wandelden (dus b.v. via de Bijbel), of door zelf met God te wandelen. Adam, Henoch, Noach en Awraham wandelden al converserend met God en God leerde hen zijn Torah. Op sommige mensen komt het negatief over dat God hen zijn wetten zou leren, maar zo vreemd is het niet dat God hen zijn wetten leerde. Eigenlijk is het leren van wetten inherent aan het leren kennen van iemand. Laten we deze stelling eens controleren aan enkele voorbeelden.

a) Wat is de relatie van de peuter in de box tot de bal?

De peuter weet met veel inspanning de bal op de rand van de box te krijgen, waarna deze met een plof buiten de box belandt. De relatie tussen de peuter en de bal is dat de peuter de wet van de zwaartekracht leert; de bal valt altijd van de rand van de box naar de grond en nooit omhoog naar het plafond.

b) Wat is de relatie van diezelfde peuter tot de hete kachel?

De peuter leert een wet, namelijk dat een hete kachel pijn doet.

c) Wat is de relatie van onze peuter tot de peuter van de burens, waar hij vandaag voor het eerst samen mee in de box speelt?

Hij leert een wet: wanneer je een andere peuter aan de haren trekt komt er een onbeschrijfelijk hard geluid uit.

De natuur kan niet bestaan zonder natuurwetten.

In de voorgaande drie voorbeelden ben ik uitgegaan van heel eenvoudige fundamentele voorbeelden, maar ook in latere stadia van het leven blijft dit principe gelijk. Bijzonder in onze relatie tot Adonai is nog te noemen dat Hij onveranderlijk is en heilig. De profeet Samuel noemt Adonai 'de Onveranderlijke'[12]. De netsak [xjn]

“Want Abraham heeft naar mij geluisterd en zich gehouden aan wat ik hem opdroeg, aan mijn geboden, voorschriften en regels.” Gen.26:5

Wanneer Adonai moord een zonde noemt in c.a. 5000 v.Chr. dan noemt Hij dit anno 2009 nog steeds zonde. Wanneer Adonai c.a. 1400 v.Chr. waarzeggerij een gruwel noemt, dan noemt Hij dat vandaag de dag nog steeds een gruwel. Waar natuurwetten – welke eveneens wetten van Adonai zijn – niet gebroken kunnen worden, kunnen ook Gods wetten, zonder schade, niet gebroken worden. Ik zou zelfs willen stellen dat Gods wetten in feite natuurwetten zijn. Waar een natuurwet de verhoudingen in materieel opzicht bepaalt, bepaalt de Decaloog de verhoudingen in ethisch en geestelijk opzicht. Waar een natuurwet gericht is op materiële relaties, richt de Decaloog zich op relaties in het sociale ethische vlak. Natuurwetten functioneerden al voor de zondeval, omdat de natuur zonder natuurwetten niet kan bestaan. Evenzo waren er al pré-Sinaïtische wetten in het Paradijs, waaronder b.v. het verbod om van de boom van de kennis van goed en kwaad te eten. Ook de taak om de hof te bewaken veronderstelt een bepaalde wetgeving c.q. onderwijs.. Zo'n 600 jaar voor de wetgeving op de Sinaï hield Awraham de wetten van Adonai, zoals we kunnen lezen in Genesis 26:5. Heel persoonlijk geeft Adonai Isaäk hier de belofte: “Want Abraham heeft naar mij geluisterd en zich gehouden aan wat ik hem opdroeg, aan mijn geboden, voorschriften en regels.” Awraham was geen zoon van Israël en hield toch al de geboden van Adonai! Hoe was hij op de hoogte van die geboden? Er zijn maar twee antwoorden mogelijk. Hij wandelde zelf met God, en/of hij leerde ze van zijn ouders. Wanneer het waar is dat God zijn zonen[13] al wandelend onderwees, of met andere woorden zijn wetten leerde, dan moeten er voor de wetgeving op de Sinaï al aanwijzingen zijn die dit staven.

Ik ga uit van het door P.J.Wiseman[14]aangetoonde standpunt dat Mosje Genesis samenstelde aan de hand van elf kleitabletten uit het bezit van zijn voorouders. In het kort geeft Wiseman de volgende indeling aan:

KLEITABLET	GENESIS	DE GESCHIEDENIS VAN:
1	1:1-2:4a	de schepping
2	2:4b-5:1a	Adam
3	5:1b-6:9a	Noach
4	6:9b-10:1a	Noach
5	10:1b-11:10a	Sem
6	11:10b-11:27a	Terah
7	11:27b-25:19a	Ismaël en Isaäk

8	vervolg	vervolg
9	25:19b-37:2a	Ezau en Jakob
10	vervolg	vervolg
11	vervolg	vervolg

Gelovige ouders gaven ervaringen met Adonai en woorden van Adonai door aan hun kinderen. Wanneer Adonai ten aanzien van de wet zijn volk in de Sj'ma de volgende opdracht geeft : "[...]gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat."^[15], dan komt dit voort uit Gods pedagogische visie met betrekking tot de opvoeding van kinderen. Dat deze gedachte niet als een donderslag bij heldere hemel opgelegd wordt blijkt uit Exodus 10:2 waar Adonai zegt: "en gij aan uw kind en kleinkind kunt vertellen, wat Ik de Egyptenaren heb aangedaan en welke tekenen Ik onder hen verricht heb, opdat gij weet, dat Ik de HERE ben." Neemt u maar van mij aan dat Adam dezelfde opdracht van zijn Schepper meekreeg! Hieronder wil ik de eerste dertig hoofdstukken van Genesis analyseren op relictten van pré-Sinaïtische wetgeving.

I. Moëdiem: Op de vierde scheppingsdag stelde Adonai de lichten aan de hemel. In Genesis 1:14 ontdekken we echter meteen de functie van deze lichten:

- a. Om scheiding te maken tussen dag en nacht.
- b. Als aanwijzing van zowel vaste tijden als van dagen en jaren.
- c. Om licht te geven op aarde.

Van belang voor ons onderzoek is het begrip 'vaste tijden'. Dit is de vertaling van het hebreeuwse woord 'moëdiem'. Moëdiem is het meervoud van moëd en het komt in veel Bijbelplaatsen voor met de betekenis van 'feesttijden', onder andere in de volgende verzen: "De feesttijden des HEREN."^[16] en: "Zij hebben in het huis des HEREN getierd als op een feestdag."^[17] en in: "haar sabbat, ja, al haar hoogtijden."

Concluderend: De Moëdiem, de Hoogtijdagen, de Feesten van Adonai werden, voor ons controleerbaar, al ingesteld op de vierde scheppingsdag en deze feestdagen, Sjabbat, Pesach, Matsot, Sjavoet, Jom Sjofer, Jom Kippoer, Soekot en Sjemini Atseret zijn onderdeel van Torah.

II. Moëdiem: In Genesis 4:3-4 lezen we: "Na verloop van tijd nu bracht Kaïn van de vruchten van de aarde aan de HERE een offer; ook Abel bracht er een van de eerstelingen zijner schapen, van hun vet." Letterlijk staat hier in het hebreuws: "Op het einde van de dagen." Binnen de context van de Bijbel is dit een verwijzing naar het einde van het jaar, of op de eerste Tisjri. En de eerste Tisjri is één van de feesttijden van Adonai uit Leviticus 23: Jom ha Sjofer, het bazuinen feest. In onze chrsitelijke ogen met weinig zich op de Bijbelse context worden offers willekeurig gebracht, maar de werkelijkheid is dat deze binnen een duidelijke structuur, waar wij geen oog meer voor hebben, gebracht werden. Dit feest was de reden van de gelijktijdige offers van Kaïn en Abel. De 'Living Bible' spreekt hier over "At harvest time" – "Tijdens de oogst".

Concluderend: Ze gehoorzaamden het gebod van Adonai om drie maal per jaar offers te brengen, die later in Deuteronomium 16:16-17 werden vastgelegd.

III. Moord: Hoe wist Kaïn dat de doodslag van zijn broer een misdaad was? Een chimpansee die een andere chimpansee dood heeft geen weet van goed en kwaad, waarom Kaïn dan wel? Is een

daad niet pas een misdaad, nadat er een wet is overtreden die stelt dat desbetreffende daad verboden is? Het lijkt me duidelijk dat de wet die hier is overtreden later het zesde gebod genoemd wordt. Men zou hier tegenin kunnen brengen dat het geweten de maatstaf is. Oudtestamentisch komen we het fenomeen geweten niet tegen. De mens wordt daar nooit als goed of slecht tegenover zichzelf gesteld, maar altijd ten opzichte van Adonai. In het Nieuwe Testament wordt het begrip wel gebruikt, maar niet als automatisch goed functionerend. "Want sommigen, in hun geweten nog niet los van de afgod, eten (dit vlees) als afgodenoffers en hun geweten, dat zwak is, wordt er door besmet."^[18] Een geweten wordt namelijk gevormd (gevuld) en is dus niet per definitie betrouwbaar! Voor voorbeelden van deze onbetrouwbaarheid van het geweten hoeven we alleen maar terug te gaan naar de Holocaust.

Conclusie: Kaïn was al op de hoogte van de inhoud van het zesde gebod.

IV. Zonde: In Genesis 6:5 lezen we: "Toen de HERE zag, dat de boosheid der mensen groot was op aarde en al wat de overleggingen van zijn hart voortbrachten te allen tijde slechts boos was [...]" Voor 'boosheid' gebruikt de hebreeuwse grondtekst het woord 'ra' en dat betekent: slecht, boos, zondig. Het woord 'ra' is afgeleid van 'ra'a', wat letterlijk betekent: in stukken breken. Al het goede dat Adonai de mens meegegeven heeft komt er alleen gebroken uit. Hoe is het mogelijk dat Adonai de kwaliteit van de boosheid groot noemt als er geen maat is waaraan deze boosheid gemeten kan worden?

Conclusie: Het gebruik van het woordje 'groot' duidt op een vergelijking en dat pleit voor een standaard, voor een wet!

V. Rechtvaardig: In Genesis 6:9 lezen we dat Noach onder zijn tijdgenoten een rechtvaardig en onberispelijk man was. Op grond waarvan was Noach rechtvaardig en onberispelijk? In relatie tot vers 5 uit het voorgaande is het grondwoord voor 'onberispelijk' heel bijzonder! Het hier gebruikte woord is 'tamim' wat onder andere 'heel', of 'compleet' betekent! Dus 'intakt' en niet gebroken, zoals de rest van de mensheid.

Conclusie: De beoordeling rechtvaardig en onberispelijk is een waardeoordeel en dat kan alleen gegeven worden wanneer er sprake is van een standaardwaarde waarmee vergeleken wordt.

VI. Verderf: In Genesis 6:11 gaat de schrijver weer in op de gevallen mensheid: "De aarde nu was verdorven en vol geweldenaar." De aarde was verdorven en vol geweldenaar: vol 'hamas'. Het hebreeuwse woord hamas typeert de zo beruchte organisatie Hamas, waar Israël de handen aan vol heeft. 'Hamas' is de ontwrichting van de door Adonai gegeven orde. Orde bestaat bij de gratie van wetten: natuurwetten, grondwetten of afspraken. Wanneer de orde verbroken wordt ontstaat er chaos, vervalt het bouwwerk tot een ruïne, gaat het leven dood en bederft. Door de destructieve kracht van de zonde vervalt de orde a.h.w. automatisch tot chaos. In de gevallen schepping bestaat een voortdurende tendens naar grotere wanorde; dit wordt 'dynamische entropie' genoemd. In vers 12 wordt dit nog tweemaal herhaald met het hebreeuwse woord 'sahat', dat ruïneren, bederven of vernietigen betekent.

Conclusie: Ontwrichting van een bestaande orde wijst er op dat er een orde, structuur, wetmatigheid bestond.

VII. Verantwoordelijkheid: En dan in vers 13 spreekt Adonai over schuld. Hij wijst hier volgens de grondtekst het 'ponem' – hebreuws 'panim' – het gezicht van de mens aan als oorzaak van alle geweldenaar. Wanneer op deze wijze gesproken wordt, dan wordt de mens persoonlijk verantwoordelijk gesteld. De mens is persoonlijk verantwoordelijk voor de ontwrichting van Gods orde.

Conclusie: Ook hier geldt weer dat iemand pas verantwoordelijk gesteld kan worden wanneer hij zich bewust is van een wetsovertreding. De Bijbel verklaart ook hier weer zichzelf: "Zonde wordt niet toegekend als er geen wet is."[19] De mens is vanaf de zondeval een wetsovertreder!

VIII. Rechtvaardig: In Genesis 7:1 horen we Adonai tegen Noach zeggen: "[...] want u heb ik in dit geslacht voor mijn aangezicht rechtvaardig bevonden." Rechtvaardig is de vertaling van het hebreeuwse woord 'tsadiek', wat in zijn oude Aramese oorsprong de loyaliteit aangeeft van de koning of priester ten opzichte van zijn persoonlijke god. Loyaliteit manifesteert zich in daden en wanneer zijn daden rechtvaardig te beschouwen? Waar is de maatstaf? Waar is de wet?

Conclusie: Rechtvaardigheid is een beoordeling aan de hand van een standaard. Er was dus voor de wetgeving op de Sinai al een standaard.

IX. Reine dieren: In vers 2 horen we dan Adonai spreken over reine dieren, net alsof dit de gewoonste zaak van de toenmalige wereld was. Voor de gemiddelde Nederlander is het begrip 'reine dieren' onbekend, waaraan we kunnen zien hoe ver we afgedwaald zijn van Adonai. Voor Noach was dit blijkbaar al wel duidelijk, anders zou Adonai onbegrijpelijke dingen gesproken hebben. En dat lijkt hier onlogisch, want er hoefde verder niets uitgelegd te worden! Hoe kende Noach het begrip 'reine dieren'? In dit verband kijken we nog even terug naar het offer van Abel[20]. Waarom offerde hij een schaap en geen leeuw, die hij met gevaar voor eigen leven gedood had? Hij had dan met zijn heroïsche daad kunnen laten zien hoeveel hij van zijn Schepper hield. Nee, Abel offerde een kwetsbaar lam, dat hij zonder veel moeite kon pakken. Waarom? Genesis is een kort en eenvoudig verslag van gebeurtenissen en toch vinden we zo veel aanwijzingen voor onze hypothese.

Conclusie: Het onderwijs over reine en onreine dieren was al bekend ten tijde van Abel, waarmee bewezen is dat ook dit onderdeel van Tora al bekend was en gold voor heel de mensheid.

X. Geboden: "En Noach deed naar alles wat de HERE hem geboden had."[21] Het hier gebruikte woord 'geboden' is de vertaling van het hebreeuwse 'sawah' en het betekent 'vastleggen van de regel', constitutioneren. Gods Woord is wet!

Conclusie: Noach kende geboden; Noach kende het onderwijs van de Allerhoogste; hij kende in ieder geval onderdelen van Torah.

XI. Maanden & Feesten: In Genesis 8:4 lezen we: "En in de zevende maand, op de zeventiende dag der maand, bleef de ark vastzitten op het gebergte van Ararat." Wat is er voor bijzonders aan deze datum, dat die hier zo expliciet vermeld wordt? Volgens Leviticus 23:33 begint Soekot, of het Loofhuttenfeest op de 15e van de zevende maand, dat is de 15e Tisjri. Loofhuttenfeest – of beter tentenfeest[22] - is het feest van het tijdelijke verblijf in tenten. De tijdelijke verblijfplaats, de ark, rustte op de 17e Tisjri op de berg Ararat.

VERS	GEBEURTENIS	TIJDSTIP	DATUM
Gen.8:4	Ark rust op de Ararat	17e van de 7e maand	17e Tisjri
Gen.8:5	Bergtoppen zichtbaar	1e van de 10e maand	1e Tevet
Gen.8:6	Opening venster/ raaf/duif	40 dagen later	10e Sjevat
Gen.8:10	2e duif: olijfblad	7 dagen later	17e Sjevat
Gen.8:12	De duif keerde niet terug	7 dagen later	24e Sjevat
Gen.8:13	De wateren opgedroogd	1e van de 1e maand	1e Nisan

Gen.8:14	Aarde droog	27e van de 2e maand	27 Ijar
Gen.8:20	Noach bracht brandoffers	Enkele dagen later	4-12e Sivan

Dat is later de derde dag van Soekot. Tussen de 4e en de 12e Sivan valt later altijd Sjavoet of Pinksteren. En in deze periode valt ook het offer van Noach. Opvallend is in vers 20 het meervoudige gebruik offers! Alleen op de Feestdagen werden offers gebracht[23]. Harold Hemenway schrijft in zijn brochure 'Were the Feastdays abolished' op pagina 5: "Een patroon dat in de Bijbel onthuld wordt is dat Pinksteren en Verbonden hand in hand gaan"[24].

Conclusie: Wat voor zin heeft deze datumvermelding in Genesis 8:4 wanneer deze niet in verband staat met de feesttijden uit Torah?

XII. Reine dieren: Noach offerde alleen van de reine dieren[25]. De oplettende lezer moet het opgefallen zijn dat Noach van de reine dieren zeven paar mee moest nemen. Wanneer hij van alle dieren maar één paartje meegenomen zou hebben zou het offeren van dieren zeker tot het uitsterven van de soort hebben geleid.

Conclusie: Ook het onderwijs t.a.v. reine en onreine dieren was blijkbaar al aan de mens gegeven

XIII. Bloed: Adonai verbiedt Noach het vlees met zijn ziel, zijn bloed te eten[26].

Conclusie: Ook dit onderwijs vinden we terug in Torah.

XIV. Moord: En dan treffen we het zesde gebod aan, heel duidelijk weergegeven in Genesis 9:6 "Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden, want naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt." Op de Sinai formuleert Adonai dit tot het zesde gebod: "Gij zult niet moorden."

Conclusie: Het zesde gebod was al bekend voor de wetgeving op de Sinai.

XV. Eer je vader en je moeder: Wanneer Cham zijn vader naakt in zijn tent aantreft, waar deze zijn roes ligt uit te slapen, dan vertelt hij dit aan zijn broers. Over de wijze waarop Cham dit vertelt laat de Bijbel ons in het ongewisse, maar de reactie van zijn broers en vooral de boosheid van zijn vader zeggen genoeg over hetgeen Cham deed.

Conclusie: Cham overtrad de wet die later het 5e gebod genoemd zou worden: "Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de HERE, uw God u geven zal."

XVI. Er is maar één God: Awram bouwde bij Bethel een altaar en riep de naam des HEREN aan[27]. Waarom riep hij de naam van JHWH aan? In die In die tijd en in die omgeving was dit vrij exclusief. Waarom riep hij niet de vele goden aan die men daar gewoon was aan te roepen?

Conclusie: Awram kende blijkbaar het gebod dat later het tweede genoemd zou worden: "Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben."

XVII. Overspel: Hoe is het toch mogelijk dat Adonai de Egyptische farao sloeg met zware plagen, omdat deze de vrouw van Awram in huis nam, als deze niet op de hoogte was van de overtreding die hij beging? Hij was onwetend ten aanzien van het feit dat Saraï de vrouw van Awram was, maar zelfs hij kende het onderwijs van God! Dit blijkt uit zijn reactie: "Waarom hebt gij mij niet medegedeeld dat zij uw vrouw is?"[28]

Conclusie: Deze Egyptische Farao toonde beter op de hoogte te zijn van het latere zevende gebod dan menig christen in onze tijd: "Pleeg geen overspel." [29] Wat de kennis van de wet in Egypte betreft, daar kom ik later in dit artikel op terug.

XVIII. Gebroken: "De mannen van Sodom nu waren slecht en zondig tegenover de HERE."^[30] Afgeleid van het hebreeuwse 'ra'a', betekent zondig dat er iets gebroken is. Wat is hier door de mannen van Sodom gebroken? Dit kan niets anders zijn dan Gods wet; Zijn onderwijs! Mijn Bijbel leert mij in Romeinen 7:8 dat zonde zonder wet niet bestaat.

Conclusie: Wanneer de mannen van Sodom zondig genoemd worden, dan moet er sprake zijn van een wet die gebroken is. Ze worden verantwoordelijk gesteld voor hun daden en een rechtvaardige god stelt alleen verantwoordelijk wanneer men zich kan verantwoorden t.o.v. zijn wet.

XIX. Torah: In Genesis 18 bezoekt Adonai met twee engelen Awraham. Wanneer Adonai verder gaat overlegt Hij met zichzelf: "Waarom zou ik voor Abraham geheimhouden wat ik van plan ben? 18 Uit Abraham zal immers een groot en machtig volk voortkomen, en alle volken op aarde zullen wensen zo gezegend te worden als hij. 19 Want ik heb hem uitgekozen, hij moet zijn zonen en zijn verdere nakomelingen voorhouden de weg te volgen die ik wijs, door rechtvaardig en goed te handelen. Alleen dan zal ik verwezenlijken wat ik Abraham heb toegezegd."^[31] Voor de weg die Adonai wijst geeft de grondtekst: 'Derek JHWH'. De weg die Hij wijst is Torah. Het woord Torah is afgeleid van 'jara' dat aanwijzen betekent. Het gaat hier om de levensweg, de levensstijl, of de wijze van handelen, die Adonai zijn kinderen onderwijst. Hoe moet Awraham deze levensstijl van Adonai kennen? Heeft Adonai hem deze bekendgemaakt? Ik geloof dat we niet anders dan bevestigend kunnen antwoorden.

Conclusie: Wanneer Adonai dit zo stelt, moet Awraham op de hoogte geweest zijn van deze weg van Hem, die gemarkeerd wordt door Torah.

XX. Zonde: In Genesis 18:20 noemt Adonai het geroep van Sodom en Gomorra te groot en de zonde zeer zwaar. Blijkbaar wordt de zonde ergens mee gemeten.

Conclusie: Ook hier blijkt weer dat er een standaard is waar gedrag aan getoetst wordt.

XXI. Rechtvaardigheid: "Wilt u dan behalve de schuldigen ook de onschuldigen het leven benemen?"^[32] Wanneer Awraham deze vraag aan Adonai stelt, dan moet hij er op basis van uitspraken van God zelf van overtuigd zijn geweest, dat er rechtvaardigen in de stad waren. Alleen over het aantal rechtvaardigen had Awraham blijkbaar geen zekerheid. Wat was de toetssteen voor de mate van rechtvaardigheid waar hij God op aansprak?

Conclusie: Torah is onderwijs wat voortkomt uit de Schepper zelf. Torah is expressie van zijn wezen en toetssteen voor alles wat hier op aarde geschiedt.

XXII. Wet: "Hij die rechter is over de hele aarde moet toch rechtvaardig handelen?"^[33] Awraham roept hier in feite Adonai zelf ter verantwoording. Voor mij blijkt hier de diepe relatie uit die er is tussen Awraham en Adonai. Hoe kan een rechter recht doen? Hij kan dit alleen door de wet toe te passen. Jacobus legt de juiste verbinding^[34]: "Er is maar één wetgever en rechter."! Wanneer de rechter straffen oplegt die de wet niet verordend, dan overtreedt die rechter zelf de wet. Ook overtreedt hij de wet zelf, wanneer hij ongestraft laat wat de wet overtreding noemt. Op dit principe is heel het verzoenend sterven van Jesjoea opgebouwd!

Conclusie: Deze geschiedenis van Awraham toont dat Adonai zich ter verantwoording laat roepen op grond van zijn eigen wet.

XXIII. Moraal: Toen de mannen van Sodom rondom Lot's huis te hoop liepen, om de gasten van Lot aan te randen, riep Lot hen toe: 'Maar vrienden, zoiets kunnen jullie toch niet doen!'^[35]

Conclusie: Lot refereert hier aan een zekere moraal.

XXIV. Wet: De mannen van Sodom schreeuwden: 'Uit de weg![...] 'Dat woont hier als vreemdeling en moet ons zo nodig de wet voorschrijven.'^[36] Lot was als vreemdeling in de stad komen wonen.

Blijkbaar was hij al opgeklommen tot een vooraanstaand man onder de stedelingen, want Genesis 19:1 leert ons dat hij in de poort zat: op de plaats waar de bestuurders samenkwamen. En dan begint het 'gesodomiet' (mijn excuses voor het woord, maar het is hier letterlijk van toepassing)! Uit het antwoord van de Sodomieten blijkt een stuk ergernis: Hij wil ons de wet voorschrijven. Welke wet? En waar had Lot die wet dan vandaan?

Conclusie: Merkt u dat er veel meer wet aanwezig is in de Pré-Sinaïtische tijd dan een oppervlakkige lezing doet vermoeden?

XXV. Wetsovertreding: 'Vlug, ga hier weg met uw vrouw en uw twee dochters, anders komt u om en wordt u het slachtoffer van de misdrijven die in deze stad zijn begaan.'^[37] De stad zal verdelgd worden vanwege haar misdrijven; vanwege haar 'avon' lezen we in het hebreuws. Dat is vanwege haar perversiteit. Vine's Expository Dictionary of Biblical Words zegt over dit woord: Het woord duidt, opzettelijk of niet, een overtreding aan tegen Gods wet."

Conclusie: Een overtreding van Gods wet is alleen mogelijk wanneer er een wet bestaat die overtreden kan worden.

XXVI. Overspel: In Genesis 20 lezen we een vergelijkbare geschiedenis als in Genesis 12. Awraham vertelt aan Abimelech de halfleugen dat Sara zijn zuster is. Abimelech neemt Sara bij zich in huis. Adonai komt in een droom tot Abimelech en zegt: 'Je bent ten dode opgeschreven omdat je die vrouw naar je paleis hebt gehaald: ze is getrouwd.'^[38] Adonai spreekt Abimelech aan op de wet die wij kennen als het zevende gebod. Van belang is ook Awrahams motivatie voor zijn leugen: "Ik dacht: Misschien heeft men in deze streken geen ontzag voor God en zullen ze me doden om mijn vrouw.'^[39] Wat wordt hier mee bedoeld? Uitgaande van de stelling dat de Bijbel zichzelf verklaart, mogen we aannemen dat het ontzag voor God (de vreze des HEREN) ergens anders uitgelegd wordt. Psalm 19:10 leert: dat het ontzag voor Adonai zuiver is; Psalm 34:12: dat ontzag voor Adonai te leren is; Psalm 111:10: dat ontzag voor Adonai het begin van de wijsheid is; Spreuken 8:13: dat ontzag voor Adonai gelijk staat met het haten van het kwade; Spreuken 10:27: dat ontzag voor Adonai ons leven verlengt; Spreuken 14:26: dat ontzag voor Adonai een krachtig vertrouwen geeft; dat het je kinderen een schuilplaats biedt; Spreuken 15:33: dat het ontzag voor Adonai de wijsheid doet toenemen; Spreuken 16:6: dat het ontzag voor Adonai ons het kwaad doet mijden; Spreuken 19:23: dat het ontzag voor Adonai je leven beschermt. Wanneer we Jeremia 32:40 lezen, dan ontdekken we dat het ontzag voor Adonai (de vreze des HEREN) er voor zorgt dat het volk niet van Hem afwijkt: "Ik zal hen met ontzag voor mij vervullen, zodat zij zich nooit meer van mij zullen afkeren." In vers 39 van hetzelfde hoofdstuk zegt Adonai in de NBG-vertaling: "Ik zal hun één hart en één weg geven." Het lijkt me duidelijk dat met het ontzag voor Adonai de onderhouding van Torah bedoeld wordt. Over de wet wordt ook in Jeremia 31:33 geschreven dat Adonai deze in het hart van het volk zal schrijven. Bovendien is 'de weg' die genoemd wordt in vers 39 niets anders dan de wet. Een concordante studie van dit woord toont dit glashelder aan. Waarin komt het ontzag voor Adonai beter tot uiting dan in het onderhouden van de wet? Awraham was bang dat er in die plaats geen ontzag voor Adonai zou zijn; hij was bang dat men de wet niet onderhield, maar Abimelech bleek beter op de hoogte van de wet te zijn dan Awraham zich voorgesteld had.

Conclusie: De godsmen en profeet Awraham werd op grond van het zevende gebod vermaand door de heiden Abimelech:

XXVII. Geboden: In Genesis 26:5 vinden we heel zwaarwegende argumenten voor onze hypothese. "Want Abraham heeft naar mij geluisterd en zich gehouden aan wat ik hem opdroeg, aan mijn geboden, voorschriften en regels." Alleen al op grond van dit ene vers blijkt onomstotelijk dat de wet niet als een donderslag bij heldere hemel uit de lucht kwam vallen op de Sinaï, maar al wel degelijk van toepassing was vóór het gebeuren op de Sinaï! Deze woorden werden door God zelf

uitgesproken! Drie synoniemen worden er gebruikt: 'mitswah', 'hoq' en 'torah', of , 'gebod', 'verordening' en 'wet'.

Conclusie: We zien hier ruim 600 jaar voor de wetgeving op de Sinai dat Adonai iemand beoordeelt op grond van zijn wetten.

XXVIII. De week: In Genesis 29:28 vinden we het begrip 'week'. In het Hebreeuws staat hier het woord 'sjawoea'. Het zal duidelijk zijn dat de week alleen bestaat bij de gratie van de Sjabbat. Een jaar is immers een aan de natuur ontleende tijdseenheid; in ongeveer één jaar draait de aarde rondom de zon. Ook de maand is afgeleid van zo'n natuurlijk fenomeen: in ongeveer een maand tijd draait de maan rondom de aarde. En tenslotte is er dan nog het etmaal, als natuurlijk gegeven: in één etmaal draait de aarde om haar eigen denkbeeldige as. De week echter heeft geen enkele relatie tot de natuur. De week kent geen enkele natuurlijke logica en is alleen te verklaren aan de hand van Genesis 1.

Conclusie: We zien hier dat Jacob en Laban op de hoogte waren van de wet die later het vierde gebod zou heten. Er is namelijk geen andere verklaring voor het gebruik van het begrip week.

Terwijl ik Genesis zo doorlees valt het me op dat Adonai regelmatig in de gebiedende wijs tot zijn 'zonen' spreekt. Hij spreekt zoals de meerdere tot de mindere spreekt en hebben wij als 'moderne mensen' daar juist niet veel moeite mee?

A. tegen Adam: "Hij hield hem het volgende voor:[...]"[40]

B. Tegen de vrouw: "[...] 'Je zwangerschap maak ik tot een zware last, zwoegen zul je als je baart. Je zult je man begeren, en hij zal over je heersen.'"[41]

C. Tegen Adam: "[...] zwoegen zul je om ervan te eten, je hele leven lang. 18 Dorens en distels zullen er groeien, toch moet je van zijn gewassen leven. 19 Zweeten zul je voor je brood, totdat je terugkeert tot de aarde, waaruit je bent genomen: stof ben je, tot stof keer je terug.' [42]

D. Tegen Kaïn: (de zonde)"over wie gij moet heersen."

Adonai is duidelijk en alleen duidelijkheid schept orde. Ik meen dat Genesis 1-30 heel duidelijk laat zien dat de wet niet plotseling uit de hemel komt vallen bij de wetgeving op de Sinai, maar dat er veel Bijbelse argumenten zijn die pleiten voor de gestelde hypothese. Blijkbaar waren de wetten van Adonai zo kenmerkend voor zijn kinderen en ook vaak nog voor het afgedwaalde volk, dat de 30 bladzijden van mijn Bijbel zo'n keur aan relicten van Gods wetten laat zien, terwijl de tekst hier niet eens expliciet op gericht is.

"De decaloog is de officiële constituering van de geboden die Adonai al vanaf de schepping met zijn kinderen communiceerde."

-
- [1] George Contenau: schrijver van "Zo leefden de Babyloniërs en Assyriërs ten tijde van Nebukadnezar.
- [2] Prediker 1;9,10
- [3] Tien Woorden, ook wel Tien Geboden, Tien Aanwijzingen, Tien Onderwijzingen, Decaloog, Torah
- [4] Leviticus 23: 1 De HEER zei tegen Mozes: 2 'Zeg tegen de Israëlieten: "Dit zijn de hoogtijdagen van de HEER, die je als heilige dagen samen moet vieren. Dit zijn mijn hoogtijdagen:
- [5] Romeinen 11
- [6] Genesis 3:1
- [7] Prediluviale: voor de zondvloed levende
- [8] Genesis 5:22
- [9] Genesis 6:9
- [10] Postdiluviale: na de zondvloed levende
- [11] Abram
- [12] De Onveranderlijke – 1 Samuël 15:29
- [13] Genesis 6:2
- [14] 'Die Entstehung der Genesis'
- [15] Deuteronomium 6:7 [NBG]
- [16] Leviticus 23:2
- [17] Klaagliederen 2:7
- [18] 1 Corintiërs 8:7
- [19] Romeinen 5:13
- [20] Genesis 4:4
- [21] Genesis 7:5
- [22] Er was immers geen loof in de woestijn! Het maken van loven hutten was een didactische maatregel ter herinnering aan de woestijnperiode. In het engels wordt ook gesproken over 'the Feast of Tabernacles'.
- [23] Numeri 28 en 29
- [24] Genesis 9:9; 13:14-18; Exodus 24:4-8; 2 Kronieken 15;10-12; Handelingen 2
- [25] Genesis 8:20
- [26] Genesis 9:4
- [27] Genesis 12:8
- [28] Genesis 12:8
- [29] Exodus 20:14
- [30] Genesis 13:13
- [31] Genesis 18:17-19
- [32] Genesis 18:23
- [33] Genesis 18:25b
- [34] Jacobus 4:12
- [35] Genesis 19:7
- [36] Genesis 19:9
- [37] Genesis 19:15
- [38] Genesis 20:3
- [39] Genesis 20:11
- [40] Genesis 2:16
- [41] Genesis 3:16
- [42] Genesis 3:17-19